

Προς τον
Αναπληρωτή Υπουργό
Ανάπτυξης, Ανταγ/τας, Υποδομών
Μεταφορών και Δικτύων
κ. Σταύρο Καλογιάννη

Αθήνα, 23 Μαΐου 2013
Αρ.πρωτ. ΓΕ 18/13

Αγαπητέ κ. Υπουργέ,

Με αρκετές ευκαιρίες σας έχουμε εκφράσει την ανησυχία μας για τις προοπτικές και το μέλλον του μελετητικού κλάδου και των μελετητικών επιχειρήσεων.

Όπως επανειλημμένως έχουμε σημειώσει, η ανησυχία μας αυτή δεν απορρέει τόσο πολύ από την – απολύτως υπαρκτή – δύσκολη κατάσταση της οικονομίας μας, όσο κυρίως από το γεγονός ότι βλέπουμε – κατ' εξακολούθηση – να απουσιάζει μια συγκροτημένη προσέγγιση για τον ρόλο του μελετητικού κλάδου και των μελετητικών επιχειρήσεων στη σημερινή συγκυρία παρά τη διαφανόμενη προοπτική ανάκαμψης της οικονομίας. Δεν θα ήταν υπερβολή να πούμε, ότι η εντύπωση που δημιουργείται είναι ότι οι μελετητικές – συμβουλευτικές υπηρεσίες αντιμετωπίζονται περίπου σαν αναγκαίο κακό, η δε ανάπτυξη επιχειρηματικότητας στον τομέα σαν ρομαντική (αν όχι γραφική) προσπάθεια.

Η πραγματικότητα όμως είναι πολύ διαφορετική και η παρατεινόμενη απαξίωση του μελετητικού – συμβουλευτικού κλάδου θα έχει, φοβόμαστε, σημαντικές επιπτώσεις όχι μόνο στην απασχόληση στον τομέα, αλλά και στην ποιότητα των μελετών και τελικά στην παραγωγή των έργων και στην ανάπτυξη.

Η συνολική και ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του ζητήματος προϋποθέτει μια απολύτως σαφή αντίληψη του αρμόδιου Υπουργείου (και της Πολιτείας γενικότερα) σχετικά με τη σημασία των μελετητικών – συμβουλευτικών υπηρεσιών και τον ρόλο του κλάδου για τη διαμόρφωση της οποίας για άλλη μια φορά δηλώνουμε την διαθεσιμότητά μας να συνεισφέρουμε.

Στο σημείο αυτό θα θέλαμε να επισημάνουμε, εκ νέου, ένα πολύ συγκεκριμένο πρόβλημα που έχει ανακύψει και έχει δυσχεράνει ακόμα περισσότερο τον υγιή ανταγωνισμό με προφανείς κινδύνους για την ποιότητα των μελετών και των παρεχομένων συμβουλευτικών υπηρεσιών. Η πλήρης απελευθέρωση των εκπτώσεων, η οποία ξεκίνησε τον Ιούλιο του 2011, έχει δημιουργήσει δυσμενείς και ανεξέλεγκτες συνθήκες στην αγορά, οι οποίες λειτουργούν εις βάρος του δημοσίου συμφέροντος και των υγιών επιχειρήσεων, και θέτουν σε σοβαρό κίνδυνο την ωρίμανση και την υλοποίηση των προγραμματιζόμενων έργων.

Όπως είχε προβλέψει και ενημερώσει την τότε ηγεσία του Υπουργείου ο Σύνδεσμός μας, η αποσπασματική εφαρμογή του μέτρου της ελεύθερης έκπτωσης δεν μπορεί να επιτύχει τους βασικούς στόχους αυτού, δηλαδή την εξυγίανση του ανταγωνισμού και τη διασφάλιση της διαφάνειας.

Δυστυχώς, η πρόβλεψή μας αυτή επιβεβαιώθηκε πολύ γρήγορα, καθόσον από τα στοιχεία των διαγωνισμών, κατά το διάστημα εφαρμογής του μέτρου, προκύπτει ότι δίδονται ανεξέλεγκτες εκπτώσεις, οι οποίες πλέον, ξεπερνούν παγίως το 60% και φτάνουν σε πολλές περιπτώσεις μέχρι και το 85%, φαινόμενο που εντείνεται συνεχώς και, όπως κατανοείτε, θα λειτουργήσει σίγουρα σε βάρος της αρτιότητας και της ποιότητας των μελετών και των υπηρεσιών, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την άρτια, ποιοτική, έγκαιρη και οικονομική υλοποίηση των έργων. Υπενθυμίζουμε ότι στην Εισηγητική Έκθεση του Ν. 3316/2005, ο οποίος συντάχθηκε και ψηφίστηκε επί της θητείας σας στο πρώην ΥΠΕΧΩΔΕ, αναφερόταν «...Η ανάθεση της μελέτης στον προσφέροντα τη χαμηλότερη τιμή απαλλάσσει βεβαίως από την προσπάθεια αναζήτησης κριτηρίων ανάθεσης, ...αλλά δεν τίθεται υπό συζήτηση γιατί θα προκαλούσε πόλεμο επί των τιμών χωρίς έλεος, με επικράτηση των κακών μελετητών εις βάρος των ποιοτικών και θα είχε καταστρεπτικές συνέπειες στην ποιότητα των μελετών...».

Πιστεύουμε λοιπόν ότι πρέπει πρωτίστως να βελτιστοποιηθεί το σύστημα επίβλεψης των συμβάσεων, έτσι ώστε να μπορεί να διασφαλιστεί η ποιότητα και γενικότερα το δημόσιο συμφέρον, να εντοπιστούν σφάλματα και προχειρότητες που είναι πολύ πιθανό να προκύψουν, λόγω και των πολύ περιορισμένων αμοιβών και να γίνει σε όλους αντιληπτό ότι δεν είναι δυνατόν να προσφέρουν, ελαφρά τη καρδία, ιδιαιτέρως χαμηλές τιμές, ευελπιστώντας ότι θα καταφέρουν με προχειρότητα να υλοποιήσουν τις συμβάσεις, περιορίζοντας έτσι το κόστος υλοποίησης εις βάρος της ποιότητας, χωρίς συνέπειες. Παράλληλα είναι επιτακτική η ανάγκη να προωθηθούν αμέσως προληπτικά και βελτιωτικά μέτρα σχετικά με την αξιολόγηση των προσφορών κατά τη διαγωνιστική διαδικασία. Οι κυριότερες σχετικές προτάσεις μας είναι οι εξής:

- ✓ Συστηματική εφαρμογή κριτηρίων ποιοτικής προεπιλογής των διαγωνιζομένων (σήμερα: σχετικές με το αντικείμενο απαιτήσεις ειδικής τεχνικής ικανότητας και μελλοντικά επιπρόσθετα: χρηματοοικονομικά στοιχεία, συστήματα διασφάλισης ποιότητας, ασφάλιση επαγγελματικής ευθύνης, κ.ά.).
- ✓ Υποχρέωση διενέργειας κλήρωσης για τον ορισμό όλων των μελών των Επιτροπών Διαγωνισμού, τόσο των φορέων ανάθεσης όσο και των εκπροσώπων του ΤΕΕ (δηλαδή επέκταση της εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 26 του Ν. 4024/2011 σε όλους, ανεξαιρέτως, τους φορείς ανάθεσης μελετών, καθώς και στο ΤΕΕ).

- ✓ Εφαρμογή συστήματος μη αποδοχής των ασυνήθιστα χαμηλών, αλλά και υψηλών, οικονομικών προσφορών.
- ✓ Αναλογική επαύξηση του ποσού των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης όταν η έκπτωση ξεπερνά ένα όριο (αντίστοιχη διάταξη με την ισχύουσα για τα δημόσια έργα).
- ✓ Κατάργηση των κάτω ορίων αμοιβών στις τάξεις των μελετητικών πτυχίων που τίθενται ως προϋπόθεση συμμετοχής σ' έναν διαγωνισμό.
- ✓ Σύνταξη και θέσπιση σύγχρονων προδιαγραφών εκπόνησης τεχνικών μελετών.
- ✓ Ανάθεση της επίβλεψης των συμβάσεων μελετών στις ιδιωτικές εταιρείες, με παράλληλη αναμόρφωση των διατάξεων περί ευθυνών.

Σημαντικό μέρος των παραπάνω βελτιώσεων μπορεί να επιτευχθεί με την απολύτως αναγκαία τροποποίηση του ΠΔ 138/2009, θέμα για το οποίο σας έχουμε γνωστοποιήσει τις προτάσεις μας και αναμένουμε. Πιστεύουμε ότι η ανάληψη πρωτοβουλίας για την αντιμετώπιση του ειδικού θέματος που σας εκθέτουμε δεν πρέπει να καθυστερήσει, καθόσον ήδη ο μελετητικός κόσμος και οι μελετητικές επιχειρήσεις ειδικότερα, υφίστανται τις συνέπειες.

Με εκτίμηση,

Ανδρέας Λουκάτος

Πρόεδρος

Δέσποινα Καλλιδρομίτου

Γεν. Γραμματέας